

5de zondag na Pasen

Joh. 15, 1-8

‘Los van Mij kunnen jullie niets’, hoorden we Jezus net zeggen. Maar sinds de moderne tijd denken veel mensen daar toch lichtelijk anders over. We zijn ‘zelfstandig’ geworden; we hebben niemand nodig; we kunnen het zelf wel klaren. ‘Yes, we can’, om het met bekende woorden van een voormalig Amerikaans president te zeggen. Dankzij de wetenschap en de techniek kunnen we de wereld voor een groot stuk beheersen en verklaren. De schepping is, in plaats van een gave, voor velen eerder een domein geworden wat we kunnen ontginnen. We zorgen tegenwoordig ook zelf voor onze wereld: voedsel, kleding, drank enz. En daarnaast ook nog voor allerlei ontspanning: TV, computer, gsm. enz. Allemaal dingen die bevestigen wat ik net al zei: ‘Yes, we can’, die ons het gevoel geven min of meer heer en meester te zijn.

De Franse filosoof Levinas heeft ooit gezegd dat het God, de Schepper tot eer strekt dat Hij wezens geschapen heeft die de mogelijkheid hebben om atheïst te zijn, die de mogelijkheid hebben om zonder God te leven of dat in ieder geval te denken. Want we ‘moeten’ niet in God geloven, we hebben onze eigen vrijheid en creativiteit, en daardoor ontstaat soms ook de indruk dat we volledig zelf onze levens en geschiedenis bepalen. Wat komt Jezus ons dan vertellen: ‘Los van Mij kunt ge niets’?

Op de eerste plaats misschien dit: de indruk dat we alles zelf moeten en kunnen, dat we de wereld en het leven volledig zelf in handen hebben, heeft in het verleden al voor heel wat overmoed en ellende gezorgd. Nog nooit was de mens tot zoveel in staat, maar nog nooit was er ook zoveel duisternis: twee wereldoorlogen in de vorige eeuw, Auschwitz, de atoombom en kernbewapening, genetische manipulatie, alle mogelijke uitspattingen op vlak van sexualiteit en drugs, het zgn. comazuipen enz. Langs alle kanten verleggen en overschrijden we grenzen: dat blijft niet ongestraft.

Van de ene kant lijkt God soms dood: Hij schijnt te zwijgen en te laten gebeuren. Van de andere kant maken dit soort dingen misschien ook wel duidelijk dat we helemaal niet zo zelfredzaam zijn als sommigen denken. Zaken als geluk, vrede, de zin van het leven: dat komt niet louter en alleen uit onszelf. Of nog anders gezegd: het heil moet van elders komen, wij zijn niet onze eigen scheppers of goden.

Pas als dat duidelijk is, kunt ge ook die woorden van Jezus begrijpen: ‘Los van Mij kunt ge niets’. Hij is de ware wijnstok die ons van voedsel voorziet, Hij is de goede Herder die zelfs zijn leven geeft voor zijn schapen, Hij is het levende water voor de zielendorst van de mensen enz. Het hele Evangelie door komen we dit soort beelden tegen die ons iedere keer weer hetzelfde proberen duidelijk te maken: Hij is de weg, de waarheid en het leven.

De grootste bedreiging die ons in zekere zin kan treffen is dan ook een ‘dode tak’ te worden. ‘Blijft in Mij’ hoorden we Jezus zeggen. Dat woordje ‘blijven’ komt acht keer voor in het Evangelie van vandaag.

Dat ‘in Hem blijven’ is niet een opgave van enkele ogenblikken, van af en toe eens, van ’s zondags in de kerk: nee, het is een voortdurende opgave voor elk uur van de dag. Echte waarachtige liefde of vriendschap heeft minstens 1 wezenlijk kenmerk: het blijvende karakter ervan, wat er verder ook moge gebeuren.

Vandaag is het God die óns vraagt: blijf in Mij. Het zou mooi zijn als steeds meer mensen op hun beurt zouden antwoorden met die vraag van de Emmaüsgangers: ‘Blijf bij ons Heer, want los van U kunnen wij niets’.

Amen.

Johan Goris, pastoor